

El Temps

OPINIÓ POLÍTICA CULTURA INVESTIGACIÓ LA REVISTA GALERIES VINYETES HEMEROTECA **SUBSCRIU-T'HI** **PUNTS DE VENDA**

PÒDCAST SÈRIES

Portada / Articles / Política, Llibres

POLÍTICA

El viatge de tornada de l'alcalde Pérez Casado

Balandra Edicions acaba de publicar 'Agraït amb la vida', l'autobiografia que Ricard Pérez Casado deixà escrita poc abans de morir. En un llibre anterior, 'Viaje de ida' (PUV, 2013), ja havia reflexionat sobre la seua trajectòria política i els deu anys, de 1979 a 1989, en què fou alcalde de València. En aquest cas, efectua un recorregut per les arrels familiars, la Nàquera de la infantesa, la Barcelona universitària, els temps de la clandestinitat i la descoberta de la ciutat que acabaria dirigint i transformant. Un viatge de tornada als orígens de tot plegat que condensem ací en deu petits extractes.

Per *Víctor Maceda*

Ricard Pérez Casado, fotografiat amb motiu d'una entrevista a EL TEMPS, en 1988. | Rafa Gil

Segueix-nos a Facebook per assabentar-te dels nostres darrers reportatges

El fill dels vençuts que guanyà unes eleccions i fou alcalde de València. Aquesta frase sintetitza la trajectòria vital de **Ricard Pérez Casado (1945-2026)**, el xiquet de casa humil, crescut en el poble, que va emigrar a la ciutat i va obsessionar-se amb ella. La ciutat com a paradigma. La ciutat com a eix vertebrador de tantes vides. I és que Pérez Casado i el terme *ciutat* van tan units que ben bé es podria afirmar que són sinònims.

Agraït amb la vida, el llibre que acaba de publicar **Balandra Edicions**, no és la primera autobiografia escrita per qui fou alcalde de València entre els anys 1979 i 1989. En 2013 ja va veure la llum *Viaje de ida*, un volum editat per Publicacions de la Universitat de València (PUV), centrat en la seua faceta pública, en què alçava acta notarial del pas per l'alcaldia alhora que retia comptes amb els enemics íntims.

AGRAÏT AMB LA VIDA

Ricard Pérez Casado

El llibre autobiogràfic de Pérez Casado, en ser presentat al Saló de Vidre de l'Ajuntament de València.

Ara ens trobem davant un Pérez Casado més intimista. Sobretot en la primera part, focalitzada en la infantesa i l'adolescència a **Nàquera** (Camp de Túria). Les escenes bucòliques i les anècdotes quotidianes desfilen per les pàgines del llibre amb el rerefons de la dictadura franquista i del que això significava en una família estigmatitzada per la guerra perduda i profundament consternada per la condemna a mort de **José**, l'oncle patern. «**Adiós a todos los míos, no quiero que por mi viváis mal. Muero tranquilo y perdono a los que me han querido mal**», deixa escrit en la nota de comiat inclosa a l'àlbum documental. Una família, con tantes altres d'aquella època, plena de silencis.

El segon i tercer blocs destil·len un altre to. La descoberta del valencianisme, el compromís polític creixent, els primers oficis, la Barcelona universitària, els companys de lluita i dues amistats que destaca per damunt de totes: l'amistat «desigual» amb **Joan Fuster** i la «més que una amistat» mantinguda amb **Vicent Ventura**. És en el tercer apartat on Pérez Casado es capbussa en la València heretada, en la València caminada i la València somiada. Un recorregut exhaustiu que ens permet resseguir l'evolució de la ciutat a través de les seues vivències i la seua mirada.

Heus ací alguns extractes textuais de moments que van marcar-lo especialment.

1. El naixement, el bateig, la boda

«Vaig nàixer a la ciutat de València, en casa prestada, al carrer de Villanueva i Gascón, 4, aleshores perifèria de la ciutat cap a l'oest, en el veïnatge de la sinistra caserna anomenada d'Arrencapins, destacat lloc de tortura dels *desafectos* o *enemigos* de la *España Nacional, Católica, Apostólica y Romana*, i enderrocat als anys seixanta. Una casa humil que he pogut visitar més tard i que fins i tot m'ha aixoplugat quan començava els atzarosos estudis del batxillerat anomenat superior. El meu bateig tingué lloc en uns baixos del carrer de l'Historiador Diago; a l'església del Bon Pastor, encara que, segons em digueren, era un magatzem de plàtans, i on molts anys després vaig decidir el casament eclesiàstic, l'únic possible d'acord amb la família de Júlia».

Ricard Pérez Casado amb sa mare, a Nàquera.

2. L'escola

«L'aula gran té la taula del mestre; a la seua capçalera, el Crist crucifixat, a cada costat els retrats en sèpia del Caudillo i del Fundador, José Antonio Primo de Rivera, arromangat amb la camisa blava i el jou i les fletxes, i el general d'uniforme amb les condecoracions i el coll envoltat per una pell d'animal luxós. Al costat esquerre del mestre, la pissarra, negra i lluenta amb els clarions de guix i esborradors blanquinosos de fusta i vellut. A un costat i l'altre de la taula magisterial, uns bancs correguts, acostats a la paret on pengen els il·lustres retrats i l'angunió crucificat. En aquests bancs, més baixets, s'asseuen els alumnes de cinc anys, el primer any de l'escola obligatòria, els uns enganxats amb els altres davant dels condeixebles més majors. Aquests, en pupitres de dos en dos, organitzats per edats, els més menuts davant i els més grans al fons de la sala. Els pupitres tenen tinters i una ratlla excavada en la part frontal per dipositar-hi la ploma i les llapisseres.»

3. Aprenent de llengua a Lo Rat Penat

«Al fons, entre les restes de l'*atrezzo* dels Jocs Florals, una mena de dipòsit de cortinatges, decoracions, pols i teranyines, i sota una llum de bombeta humil, una taula. I un poc de gent al voltant, amb la *Gramàtica de la llengua valenciana* de Carles Salvador. Eugeni Boscà, amb paciència conventual, ensenyava les formes elementals de l'expressió culta del valencià. Domènec Serneguet, Arlandis, algun estudiant ja universitari i, sorpresa, una dona: Merxe Banyuls, que seria sempre la meua Monica Vitti local, una amiga.»

Pérez Casado, fotografiat en 1968 a Nàquera, tot i que ja residia a València.

4. El Partit Socialista Valencià

«De pares del PSV, se n'han trobat tants com d'adherents. El nombre d'aquests, per cert, només l'arribàrem a conèixer Rodrigo Huerta i jo. Fundadors, a Cullera, en un càmping sota la pluja inclement, n'hi hagué molts menys dels que s'ha dit. L'aiguat feu que acudís la Guàrdia Civil al rescat dels excursionistes, segons figurava en l'atestat. Giménez Bou, *Eiximenis*, ens conduí a l'Hermandad de Labradores y Ganaderos, on son pare tenia accés, per acabar la reunió fundacional on, per cert, no participà l'il·lustre cullerot Alfons Cucó. I de liquidadors, només va haver-n'hi tres: Ricard Garrido Cruanyes, Josep Lluís Blasco Estellés i jo mateix.»

5. La Barcelona universitària

«Edicions 62, amb Cahner i Bastardes, i també Castellet, m'oferiren feina de corrector ortogràfic, més aviat de les errades mecanogràfiques, de les galerades de la *Sociologia* de Bottomore. I, com que ja estava en marxa la idea de la *Gran Enciclopèdia Catalana*, trobí finançament per compartir cambra amb altres immigrants al carrer de Pelai: tres en una habitació, i la dutxa, pagant dos quinzets per deu minuts d'aigua calenta, tres dies per setmana.»

Treballant en l'elaboració de la *Gran Enciclopèdia Catalana* mentre cursava els estudis universitaris a Barcelona.

6. La invitació de la CIA

«La invitació sembla que vingué per la via d'Eliseu Climent o de Joan E. Garcés; no ho he sabut mai amb certesa. El que sí que sé és que es convertí en objecte de discussió dins del *tendre* Partit Socialista Valencià, i dic *tendre* perquè havia estat constituït només la tardor anterior. El sentiment anti-ianqui era a flor de pell: per la seua ajuda a la dictadura, per les intervencions a Cuba i al Vietnam. Acceptar aquella invitació, que a més era mal vista pels estudiants proclius al PCE, bastà per qualificar-la de maniobra de l'odiosa CIA. Tot plegat, un record de tensions, sospites i petites conspiracions que il·lustren com la política es filtrava a cada conversa i a cada gest en aquell món juvenil i idealista.»

7. La València recordada

«Els Viviers eren una altra cosa: un jardí per passejar els infants en el cotxet a certes hores, i en altres, per acollir alguns enamorats, sempre sota la mirada vigilant i uniforme dels esbirros autoritaris de Parcs i Jardins municipals. La Glorieta, com el Parterre, era un escenari d'exhibició dels habitants de l'Eixample, dels carrers nets, amb l'estàtua del Rei Fundador presidint-ho tot. Els diumenges s'hi ballaven sardanes des de la propera Casa de Catalunya, a la cantonada dels carrers de Comèdies i de la Pau.»

Amb Ricard, el seu fill, i amb Júlia, la seua dona, prop dels jardins de Vivers.

8. L'anticatalanisme

«L'anticatalanisme té arrels pregones i antigues al País Valencià. L'actitud de les classes urbanes valencianes, en especial si es vol a la ciutat de València i l'entorn, ha tingut fonaments precisos, des del sentiment d'inferioritat respecte de la metròpoli barcelonina passant per l'enveja en el sentit més noble del terme: 'Això que ens passa ací no passaria a Barcelona', podia escoltar-se als anys cinquanta, arran de les vagues de tramvies a la ciutat comtal, o la permanent vinculació, se suposava, de Barcelona a la modernitat, a Europa, quan la realitat era que els contactes europeus, comercials, no cal dir, els tenia València i la seua capacitat exportadora.»

9. Joan Fuster

«Vaig tenir la sort de despertar-li una amistat primerenca quan jo era tan jove que ni m'afaitava. Em prengué afecte, i jo sempre l'escoltava amb atenció; tanta, que fins i tot em vaig desviar dels estudis que estaven al meu abast a València, com ja he dit. Després, però, li passà per alt l'afecte, i fins i tot, ho traduí en alguna desqualificació àcida, irònica i hiperbòlica quan jo ja exercia d'alcalde, una destinació que ell no s'esperava i que m'havia desaconsellat. Imbècils com un periodista director, aleshores del *Levante*, ho va traduir com una desqualificació de la meua gestió política al capdavant de l'Ajuntament de València.»

Amb l'assagista Joan Fuster, en una de les tertúlies que sovintejava.

10. La baixa en el PSOE

«Fa anys que no pague les quotes de militant; per tant, aplicant les regles, sospite que dec ser baixa. No vaig resistir l'espectacle d'octubre de 2016. Del socialisme democràtic em sent, llibertàriament, membre permanent; però els qui bramen sense pensar no són ni demòcrates ni socialistes; són afiliats mansuets, mobilitzats quan s'aproximen els repartiments de càrrecs i retribucions. N'hi ha de bona fe, és clar, sempre en calen, i només reben compensacions tan minúscules com fer d'interventors a les meses electorals o fer-se una foto amb el personatge de torn. El repte actual i futur, l'aparició de noves amenaces i la formulació de nous drets constitueixen el cabal de noves conviccions o l'actualització de les antigues. La natura, els éssers humans, els éssers vius i les desigualtats són ocupacions que no requereixen les fidelitats interessades dels servents, sinó el compromís de ciutadans lliures.»